

مَثَل‌های زیبای قرآن

جعفر شمع الاسلامی

سرشناسه	:	شیخ الاسلامی، جعفر
عنوان و نام پدیدآور:	:	مثل های زیبای قرآن / جعفر شیخ الاسلامی
مشخصات نشر و نام پدیدآور	:	درس، تهران / جعفر شیخ الاسلامی
مشخصات ظاهری	:	۳۷۶ ص.
وضعیت فهرست نویسی	:	براساس اطلاعات فیپا.
موضوع	:	قرآن - امثال
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۲ م ۹۲۲ ش / BP۸۴/۴
رده بندی دیویی	:	۲۹۷/۱۵۴
شماره کتابخانه ملی ایران	:	۳۱۰۳۳۰۰

انتشارات دُرسا

نام کتاب: مثل های زیبای قرآن	□
ناشر: دُرسا	□
نویسنده و پدید آور: جعفر شیخ الاسلامی	□
طرح روی جلد: محسن شیخ الاسلامی	□
چاپ اول: ۱۳۹۲	□
تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه	□
چاپ: نیکا چاپ	□
صحافی: منصوری	□
قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان	□
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۵۹-۹۷-۶	□
ISBN 978-964-8759-97-6	

آدرس: خیابان انقلاب - بعد از خیابان وصال - جنب سینما سپیده - کوچه اسکو - پلاک ۱۲

تلفن: ۶۶۴۶۴۵۷۷ - ۶۶۴۶۶۹۵۹ - ۶۶۹۶۳۰۳۵

سامانه پیامکی: ۳۰۰۰۲۴۰۰۴۲

www.nashredorsa.com
liusa@nashreliusa.com
www.dorsabook.com

سایت اینترنت:
پست الکترونیکی:
فروش الکترونیکی:

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۱۱	مَثَل، واژه‌ها، تعریف‌ها و اهداف
۱۲	کلمه «مَثَل» در قرآن
۱۴	خدا هم مثال می‌زند
۱۵	ذکر مثال راهی میان‌بر برای فهم مطالب
۱۶	واژه‌ها و تعریف‌ها
۱۸	مَثَل‌های قرآن، ویژگی‌ها، نقش و تأثیر آنها
۲۱	تقسیم‌بندی مثال‌های قرآنی
۲۲	امثال ظاهره
۲۵	اهمیت تمثیل‌های قرآن
۲۶	اهمیت تمثیل‌های تعلیمی در قرآن
۲۷	نمونه‌ها
۲۹	طنز تفسیری
۳۱	چند نمونه از تعبیرات جالب مَثَل‌های قرآن در تأثیرگذاری
۳۵	شرح و تفسیر مَثَل‌های قرآن
۳۶	مَثَل‌های قرآن
۴۳	مثال پشه
۵۱	قلب‌های سنگی
۶۰	نیکی به پدر
۶۲	کوران، کران و گنگان = ندای چوپان
۶۶	سرگذشت پیشینیان و دعوت به بردباری
۷۰	خوشه هفت صد دانه
۷۴	تشبیهات چهارگانه

۸۲	سنگ و باران، باغ و بوستان، توفانی آتشین.....
۸۸	نظم و پیوند آیات
۹۰	چه پاداش پرشکوهی!
۱۰۱	رباخواران، فریب خوردگان شیطان
۱۱۲	آفرینش عیسی علیه السلام و آدم علیه السلام
۱۱۴	کشت زار و باد ویرانگر
۱۱۷	دوشنایی و تاریکی
۱۲۰	صعود به آسمان
۱۲۳	شتر و سوزن
۱۲۷	زمین خوب، زمین شوره زار
۱۳۴	خانه‌ای در لبه پرتگاه
۱۳۶	دورنمای زندگی دنیا
۱۴۱	دید محدود (کور و کر، بنا و شوا)
۱۴۵	دست‌های تشنگان (خواندن غیر خدا)
۱۵۵	طبیعت حق و باطل در ضمن بیان یک مثال
۱۶۳	مَثَل بهشت
۱۶۷	خاکستر و تندباد
۱۷۰	چرا اعمال آنها بی محتوا است؟
۱۷۷	درخت پاک، درخت ناپاک
۱۸۸	بنده آزاد، بنده زرخرید، گنگ ناتوان
۱۹۳	پرتوی از آیات
۱۹۶	پیمان شکنی
۲۰۴	ناسپاسان نعمت
۲۱۲	خداپرست و غافل
۲۱۸	رویش و ریزش گیاهان
۲۲۱	فروافتاده از آسمان
۲۲۴	مگس
۲۲۹	نور، چراغ و چراغدان

۲۳۶	مثلی برای نور خدا
۲۳۹	دو مثال: سراب، اعماق آب و ظلمات سه گانه
۲۴۵	خانه عنکبوت، سست ترین بنا
۲۵۰	مالک قدرتمند
۲۵۶	استخوان پوسیده
۲۶۴	آفریدگار و فرمانروای هستی
۲۶۶	غلام سرگردان، غلام آسوده
۲۷۰	زراعت با برکت
۲۷۵	غیبت و سردار خواری
۲۷۸	باران و زندگی
۲۸۲	تحمل کوه و عظمت قرآن
۲۸۵	جاذبه و صف ناپذیر قرآن و مفاهیم بلند آن
۲۸۷	می دانند و به کار نمی بندند
۲۹۳	مَثَل زنان بد (همسر نوح - همسر لوط)
۲۹۳	مَثَل زنان نیک (همسر فرعون - حضرت مریم)
۲۹۹	تصویر هنری در داستان ها و امثال قرآن
۳۰۹	امثال سائر و رایج
۳۱۰	امثال سائر (مثل های رایج)
۳۱۲	مَثَل ها و ضرب المَثَل های قرآنی که در زبان ها جاری است
۳۱۹	فهرست امثال سائر قرآن کریم
۳۳۰	داستان بانویی که با قرآن سخن می گفت
۳۳۵	مثل ها و تشبیهات قرآن به حیوانات
۳۴۰	قرآن و انسان های پست تر از حیوان
۳۴۳	به شتر نگاه کن که خود نشانه ای است
۳۴۳	از قرآن و حرف حق فرار نکنید
۳۴۴	یک برنامه اخلاقی: رعایت اعتدال در سخن
۳۴۵	دعوت قرآن به عمل با داشتن علم
۳۴۶	پی بردن به عظمت آفرینش

۳۴۶	بیان سستی عقاید غلط و پوچ بودن آنها
۳۴۷	ضعف و ناتوانی بت‌ها و معبودهای ساختگی و قدرت‌ها در برابر خداوند
۳۴۸	تشبیه به سگ
۳۴۹	نفی معبودهای بی‌جان مانند گوساله‌پرستی
۳۵۰	کسانی که از دعوت‌های سازنده، روی گردانند
۳۵۰	نتیجه سقوط و بدبختی مشرکان: طعمه پرندگان شکاری
۳۵۱	محال بودن ورود افراد متکبر و لجوج به بهشت
۳۵۲	توصیفی از بنارها و جرقه‌های آتش سوزان
۳۵۲	منظره وحشت‌آور خروج از قبرها
۳۵۳	توصیفی از آغار قیامت
۳۵۵	مثل در زبان فارسی
۳۶۷	امثال نبوی
۳۷۳	تحقیق و پژوهش
۳۷۴	فهرست منابع و مآخذ

مقدمه

به نام آن که بی مثل و مثال است
زبان اندر بیانش، گنگ و لال است

﴿وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾

ما برای مردم در این قرآن از هر گونه مثال و مطلبی بیان کردیم. ^۱

با که گویم که در این پرده چه ها می بینم!

قرآن در بیان تمام هدف ها، از روش تصویری و تجسم پردازی
بهره برداری می کند. قرآن به همه چیز جان می دهد.

تعبیرهای قرآنی همه جا زنده و سرشار از حیات و دلکش و
دست نخورده است.

قرآن مطالبش را با نهایت زیبایی بیان می کند.

در قرآن، زیبایی هنری در خدمت اهداف عالی مذهبی است، تا
به وسیله آن وجدان دینی را بیدار سازد.

هدف قرآن، اثبات یگانگی خدا و دین و پیامبران و راه دعوت واحد،
قدرت نمایی خداوند، بیم و امید، سرانجام نیکی و بدی، پایان کار
تکذیب کنندگان و گرفتن عبرت است.

گاهی مطالب را به صورت داستان و گاهی به صورت برهان عقلی و

گاهی به صورت تمثیل و تشبیه بیان می‌کند.^۱

از ویژگی‌های مهم قرآن که مایه شگفتی سخنوران و سخن‌دانان است به کار بردن ظرافت‌های سخن‌وری است. در قرآن انواع تشبیه و مثل و کنایه و... به کار رفته است و سخن‌دانان با مقایسه تشبیهات قرآن با تشبیهات عرب پذیرفته‌اند که تشبیهات قرآن متین‌ترین تشبیهاتی است که در کلام عرب یافت می‌شود.

از جمله تشبیهات رسا و شیوای قرآن: «تشبیه شب به لباس» است: ﴿وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا﴾^۲ قرآن شب هنگام را به پوششی هم‌چون لباس، که پوشش تن است، تشبیه نموده زیرا تاریکی شب، افراد را از دید یکدیگر پنهان می‌دارد و این از ظرافت‌هایی است که قرآن به آن آراسته است. همچنین آیه:

﴿هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ﴾

همسران را هم چون پوششی به یکدیگر ترسیم نموده است همان‌گونه که لباس برای انسان رینت است و نادیدنی‌های اندام او را می‌پوشاند و از سرما و گرما او را نگاه می‌دارد و هم‌چنین زینت‌بخش همدیگرند، همسران یکدیگر را از لغزش‌ها نگاه می‌دارند و یکدیگر را کامل می‌کنند از زیباترین تشبیهات قرآن به شمار می‌آید.^۴

کتاب پیش روی شما، مثل‌های زیبای قرآن را با ذکر آیه مربوطه و توضیح هر کدام مطرح کرده است.

شاید از این رهگذر و گذری بر آیات ظریف قرآنی که هر کدام برای تربیت بشریت نازل شده است چراغ راه زندگی‌مان همیشه روشن بماند،

۱. آفرینش هنری در قرآن، سید قطب.

۲. نیا / ۱۰.

۴. علوم قرآنی، آیه‌الله معرفت، ص ۴۱۲.

۳. بقره / ۱۸۷.

و با تدبّر و درک و فهم آیات دلنشین قرآن هر چه بیشتر با قرآن انس بگیریم و در زندگی به کار بندیم.

همه توفیق‌ها از خداست
جعفر شیخ الاسلامی

www.ketab.ir